

Lokalförsörjningsplan 2022–2031

Handwritten initials: AB and K

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	4
Inledning och bakgrund	5
Bakgrund	5
Lokalförsörjningsplan för Umeå pastorat	5
Mål, inriktningar och planeringsförutsättningar	5
Mål enligt församlingsinstruktionen	5
Generella inriktningar enligt verksamhetsplanen	5
Begravningsverksamhetens vision och målsättningar	6
Begravningsverksamhetens strategiska mål	6
Kyrkobyggnadernas särställning	6
Kyrkofullmäktiges mål med lokalförsörjningsplaneringen	6
Omvärldsbeskrivning	6
Övergripande	7
Minskande intäkter	7
Klimatkrisen	7
Ökande klyftor	7
Fler sätt att mötas	7
Kompetensförsörjning	7
Umeå växer	7
Verksamhetens utveckling samt behov av mark, byggnader och anläggningar	7
Medlemsutveckling	7
Umeå pastorat	8
Övergripande utmaningar och möjligheter	8
Begravningsverksamheten	8
Övergripande utmaningar och möjligheter	8
Bestånd av mark, byggnader och anläggningar	8
Pastoratets fastighetsbestånd	8
Fastighetskostnader i förhållande till förväntad intäkt	12
Nyttjande	12
Umeå stadsförsamling	12
Tegs församling	14
Umeå landsförsamling	15
Tavelsjö församling	15
Umeå Maria församling	16
Ålindhems församling	16
Analys nyttjandegrad	18
Ändamålsenlighet	18
Ändamålsenlighet	18
Tillgänglighet	18
Inomhusklimat	18
Flexibilitet	17
Kulturarv och kyrkobyggnader	19
Åtgärdsplan och konsekvensbeskrivning	19
1. Riktlinje för lokalförsörjningsplanering	19
Konsekvensbeskrivning	19
2. Energieffektivisering	19
Konsekvensbeskrivning	19
Sammanfattning av barnkonsekvensanalys	19

U

Förord

Runt om vår stad och bygd reser sig kyrktornen, de syns från långt håll. Tornen ser väldigt olika ut, alltifrån medeltida torn till moderna spiror. Rummen är formade för gudstjänst och andakt och i varje rum gestaltas med olika språk berättelsen om människan och Gud. Varje rum bär en del av kyrkans historia i Umeå. Kyrkorummen är en påminnelse om Guds närvaro också för den som sällan går dit eller tvivlar på den. Kyrkans torn sträcker sig mot himlen och har bara genom sin form ett budskap om att stadigt förankrad på jorden och i denna värld sträcker vi oss mot det som är bortom det vi ser och vet.

Kyrkan är inte rummen, kyrkan är människorna som tror. På det sättet kommer vi att fortsätta att vara kyrka oavsett hur många kyrkor vi har.

En genomlysning av kyrkans lokaler innehåller förstås fler rum än kyrkorummen, men är samtidigt en påminnelse om vilka rum som har en djupare förankring och säger något om vår identitet.

I Umeå växer befolkningen och det byggs åt alla håll i staden. Samtidigt som kyrkan behöver finnas för allt fler människor, har vi en krympande ekonomi. Vi behöver hitta sätt att begränsa utgifter och minska vår "kostym" både vad gäller lokaler och anställda medarbetare. Vi behöver göra mer av det vi har och vårda oss om våra rum så att de kan bli till nytta och glädje under lång tid framåt. Det kan innebära att vi behöver satsa nu på att renovera och förmera för att stå rustade när ekonomin i ännu högre grad krymper.

Lena Fagéus

Lena Fagéus, kyrkoherde

B W

Sammanfattning

Nyttjandet av Umeå pastorats lokaler och fastigheter varierar i hög grad. Beläggningsgraden och ändamålsenligheten visar att församlingarna har goda lokalförutsättningar, även på tio års sikt. Det är en viktig slutsats, eftersom Umeå växer samtidigt som intäkterna minskar.

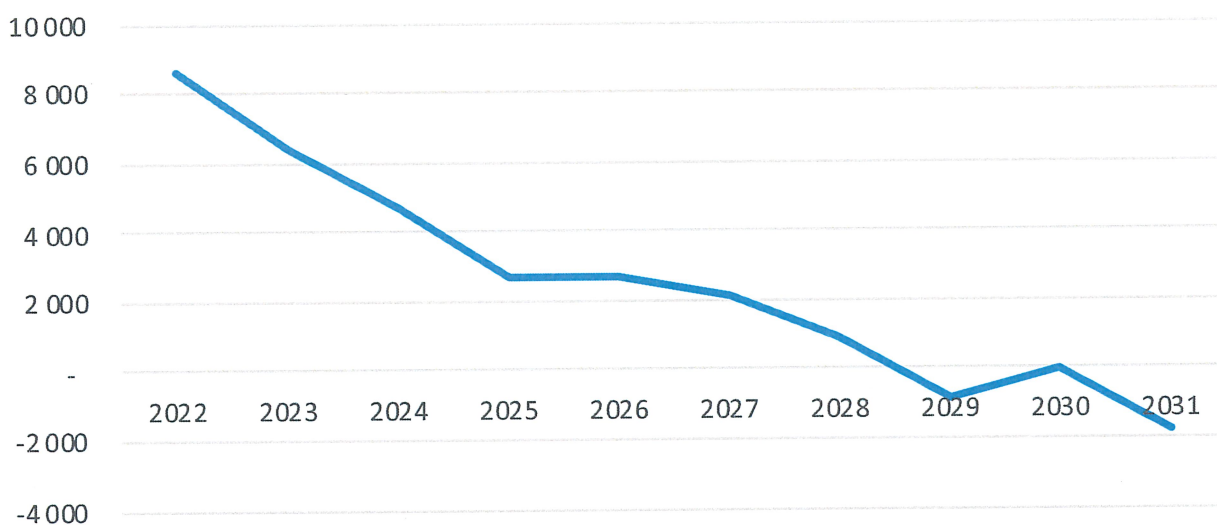
Vissa lokaler och fastigheter kan förbättras med små medel, andra större projekt är planerade sedan tidigare. I intervjuerna med verksamhetsansvariga framkommer bland annat att utemiljöerna har stor potential men också att lokalerna inte är allt. Det är en viktig påminnelse om att församlingsliv fortgår hela tiden och överallt, även utanför kyrkans lokaler.

Lokalförsörjningsplanen innehåller en ny riktlinje som ger en tydligare vägledning i lokal- och fastighetsfrågor genom att fokusera på församlingarnas grundläggande uppgift.

Med anledning av den klimatkris som människan orsakar har Umeå pastorat även beslutat att minska energiförbrukningen i sina fastigheter med minst 20 procent per kvadratmeter senast år 2030.

Den ekonomiska prognosen på tio års sikt visar att fler åtgärder sannolikt kommer att behövas framöver, trots att pastoratets ekonomi ser förhållandevis bra ut jämfört med många andra församlingar och pastorat.

Resultatprognos inklusive finansiella poster, tkr

Inledning och bakgrund

Denna lokalförsörjningsplan gäller Umeå pastorat, som består av de sex församlingarna Tavelsjö, Ålidhem, Umeå Maria, Teg, Umeå stad och Umeå landsförsamling samt ett gemensamt kansli som bland annat sköter fastighetsförvaltning och administration. Planen innefattar även begravningsverksamheten som är en egen enhet. Lokalförsörjningsplanen omfattar perioden 2022–2031. Basår för beläggningsgrad och annan statistik är år 2019 eftersom coronapandemin haft stor påverkan på verksamheten under 2020.

Bakgrund

I november 2016 beslutade Kyrkomötet i Svenska kyrkan att varje pastorat eller församling som inte ingår i ett pastorat ska ha en lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplanen bör vara införd senast 1 januari 2022. Arbetet och innehållet i lokalförsörjningsplanen styrs av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB). Där anges bland annat att kyrkofullmäktige är den instans som fastställer lokalförsörjningsplanen. Kyrkorådet ska minst vart fjärde år pröva om det ska ske en ändring av lokalförsörjningsplanen (KO 3 kap. 2 § och 47 kap. 12 §). Närmare bestämmelser finns i Svenska kyrkans bestämmelser om lokalförsörjningsplaner (SvKB 2018:18).

Lokalförsörjningsplan för Umeå pastorat

Lokalförsörjningsplanen för Umeå pastorat är upprättad i enlighet med kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser. Det betyder att lokalförsörjningsplanen ska innehålla och struktureras på följande sätt:

- Kyrkofullmäktiges mål med lokalförsörjningen
- En beskrivning och bedömning av verksamhetens utveckling
- En samlad redovisning och analys av pastoratets innehav och nyttjande av mark,

Byggnader och anläggningar

- En bedömning av framtida behov av mark, byggnader och anläggningar
- Ett förslag till åtgärdsplan som beskriver och prioriterar åtgärder
- En konsekvensanalys där olika perspektiv analyseras

Planeringsperioden ska vara minst tio år. Lokalförsörjningsplanen omfattar alla verksamheter och alla byggnader, anläggningar och markobjekt som pastoratet äger, hyr eller arrenderar. De analyser och prognoser som redovisas i planen utgår från utfallet 2019.

Medverkande

Pastoratets arbetsgrupp har bestått av följande personer:

Helena Drugge – Kanslichef

Stefan Larsson – Fastighetsingenjör

Carolina Renström – Ekonom, Servicebyrån i Norr

Anders Sandberg – Församlingsherde,
Umeå stadsförsamling

Yannick Delmart – Processledare

Följande personer har intervjuats utifrån sina roller som verksamhetsansvariga:

Malou Wirström – Församlingsherde,
Umeå landsförsamling

Maria Lundgren – Församlingsherde,
Umeå Maria församling

Johannes Nord – Församlingsherde, Tavelsjö församling

Anders Sandberg – Församlingsherde,
Umeå stadsförsamling

Katrin Nymberg – Församlingsherde, Tegs församling

Ingrid Holmström Pavval – Församlingsherde,
Ålidhems församling

Per Bäckman – Arbetsledare, Ålidhems församling

Katarina Glas – Diakonistrateg

Ewa Larsson – Kyrkogårdschef

Ralf Elo – Kommunikationschef

Helena Drugge – Kanslichef

Följande personer har intervjuats för information om pastoratets tre samarbetskyrkor (EFS):

Moa Beak – Samarbetskyrkopräst, Grisbackakyrkan

Mats Bohman – Samarbetskyrkopräst, Carlskyrkan

Anders Sandberg – Församlingsherde,
Umeå stadsförsamling (för Ersmarkskyrkan)

De sex församlingsherdarna har gett sina respektive församlingsråd och medarbetare möjlighet att bidra med värdefulla synpunkter kring verksamheternas behov, nu och på tio års sikt.

Församlingsborna har också haft möjlighet att mejla in synpunkter på pastoratets lokaler och byggnader under mars 2021.

Mål, inriktningar och planeringsförutsättningar

Här följer en sammanfattning av de mål och förutsättningar som ligger till grund för upprättandet av lokalförsörjningsplanen, inklusive en redogörelse för kyrkofullmäktiges mål för lokalförsörjningen.

Mål enligt församlingsinstruktionen

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska lokalförsörjningsplanen relatera till församlingsinstruktionen. Det betyder att lokalförsörjningsplanen ska bidra till att församlingarna kan utföra sitt uppdrag i lokaler som är ändamålsenliga med en långsiktig hållbar resursanvändning.

Generella inriktningar enligt verksamhetsplanen Ur Verksamhetsplan 2021 Umeå pastorat:

Barn och ungas psykiska ohälsa fortsätter att öka, utsattheten för flyktingar och nya svenskar är lika stor. Ensamheten hos äldre har under året varit oerhörd. Den existentiella vilsheten och sårbarheten ökar. Många saknar språk för de stora frågorna i livet. Det innebär att kyrkan behövs alltmer. Under pandemin har det blivit ytterligt tydligt att kyrkan är omistlig för ett samhälle. Vi har fått ställa om, men blir varje vecka påmind om att bara det

att vi står kvar i det som är våra uppgifter har stor betydelse för vårt samhälle.

De närmaste åren står vi inför många stora utmaningar. Att ha en budget i balans senast 2023 och de besparingar som det kräver och samtidigt våga och vilja gå nya vägar för en ny tid kommer att kräva djupgående processer i alla led i församlingarna. Vi står fortsatt inför utmaningen att göra mer för fler med mindre resurser.

Det finns ett antal angelägna frågor som vi som pastorat behöver besvara:

- Vad behöver ske i den lokala kyrkan och vad behöver vi göra gemensamt?
- Hur öppnar vi för idealitet och tar till vara människors engagemang?
- Hur höjer vi kompetens och kreativitet hos anställda medarbetare samtidigt som vi blir färre anställda som ska möjliggöra en bredare verksamhet?
- Hur utvecklar vi kyrkans röst i mediebruset – en röst som talar för den som saknar röst, en röst för människovärde och mening?

Begravningsverksamhetens vision och målsättningar

Vision

Vi skapar värdiga och hållbara begravningsplatser där alla är välkomna.

Begravningsverksamhetens strategiska mål

Kyrkogårdsförvaltningen i Umeå pastorat:

- Skapar samhällsnytta genom ett gott förvalterskap och planerar för framtidens behov.
- Använder resurser på ett hållbart sätt och arbetar aktivt för att påverka klimatet på ett positivt sätt.
- Strävar mot att service och möten med människor ska genomsyras av värdighet och tillgänglighet.
- Underhåller och utvecklar begravningsplatserna så att de är och förblir inbjudande besöksmål för alla åldrar.
- Är en uppskattad och stimulerande arbetsplats för nuvarande och framtida medarbetare.

Kyrkobyggnadernas särställning

Enligt Svenska kyrkans bestämmelser ska kyrkobyggnadernas särställning beaktas i lokalförsörjningsplaneringen. För skyddade kyrkobyggnader, begravningsplatser och kyrkotomter gäller att de ska vårdas så att deras kulturhistoriska värden inte minskar och deras utseende och karaktär inte förvanskas.

Kyrkofullmäktiges mål med lokalförsörjningsplaneringen

Det övergripande målet för lokalförsörjningsplaneringen är att varje verksamhet ska kunna utföra sitt uppdrag i ändamålsenliga lokaler med en långsiktigt hållbar resursanvändning.

Lokalförsörjningsplanen ska visa vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå det övergripande målet, samt uppfylla församlingsinstruktionens övergripande målsätt-

ningar och kyrkofullmäktiges mål för strategiska investeringar.

Kyrkofullmäktige fattade 2017–11–13, § 21, följande principbeslut:

- Att beräkning av målkapital ska göras årligen i samband med budgetarbetet.
- Att det egna kapitalet ska ligga på minst samma nivå som målkapitalet för varje år.
- Att beslut om ekonomiska investeringar ska tas när ekonomiskt utrymme finns för detta, det vill säga när det egna kapitalets storlek tillåter detta.
- Att uppdra åt kyrkorådet att utarbeta en strategisk handlingsplan som säkerställer ett genomförande av principbeslutet på kort och lång sikt.

Vidare beslutade kyrkofullmäktige 2018–11–13, § 19, om följande principer för ekonomisk styrning som grund för de fortsatta ekonomiska analyserna av hur strategiska investeringar kan genomföras:

- Lån tillåts inte som ett sätt att utöka kostnadsvolymen. Lån kan dock accepteras om de sänker kostnadsvolymen och därmed utgör en investering i den bemärkelsen att de leder till en aktivitet med en rimlig återbetalningstid.
- Fastighetsbeståndet får inte tillåtas växa. Undantag kan göras om en lokalförsörjningsplan visar på att det är en nödvändig åtgärd.
- Stora strategiska investeringar inom begravningsverksamheten ska finansieras externt dvs. genom lån där så är möjligt.
- Framtida kostnadsstyrning i samband med budgetbeslut ska beakta resultat före finansiellt netto.

Kyrkofullmäktige beslutade 2019–11–12, § 22, om följande strategiska inriktning för pastoratets fastighetsinvesteringar:

Umeå pastorats fastighetsstrategi baseras på lokalförsörjningsplaner, som ska ligga till grund för beslut om förändringar av fastighetsbeståndet. En fortsatt effektivisering av lokalanvändningen kan uppnås genom konsolidering av fastighetsinnehavet inklusive inhyrning och uthyrning, och riktade satsningar, för att åstadkomma förädling av redan befintliga fastigheter.

Lokalförsörjningsplanen ska vidare ta hänsyn till pastoratets ekonomiska situation och vara i samklang med den långsiktiga riktningen i verksamhetsplanen för Umeå pastorat.

Omvärldsbeskrivning

Övergripande

Minskande intäkter

Prognoserna från kyrkokansliet visar på fortsatt sjunkande kyrkotillhörighet. Nedgången sker från exceptionellt höga nivåer i jämförelse med andra medlemsburna organisationer och kan delvis förklaras av demografiska förutsättningar samt en ökad kulturell mångfald och diversifiering i Sverige

Klimatkrisen

Mänskligheten överkonsumerar jordens resurser och ett särskilt ansvar ligger på den rikare delen av världen. Allmänhetens medvetenhet kring FN:s Globala Mål och förväntningar på att företag och organisationer ska ta sitt ansvar ökar.

Ökande klyftor

De sociala klyftorna växer som en effekt av segregation, bostadsbrist och att allt färre ska försörja allt fler. Psykisk ohälsa blir vanligare och behovet av existentiella sammanhang och resurser väntas öka.

Fler sätt att mötas

Många människors sätt att socialisera har förändrats i takt med digitaliseringen. Även om pandemin utgör ett sorts undantagstillstånd som skyndat på förändringen finns goda skäl att tro att allt fler kommer nyttja sociala plattformar för att interagera med varandra även framöver. Det gäller självklart inte alla grupper i samhället och möjlighet till fysiska mötesplatser kommer fortsatt vara viktigt, inte minst för barn.

Kompetensförsörjning

Förväntningarna på arbetsgivares ansvarstagande och omsorg om sina medarbetare ökar. I kyrkans sammanhang finns också flera bristyrken vilket skapar en konkurrenssituation församlingarna emellan. För att attrahera och behålla rätt kompetens behöver Umeå pastorat kunna erbjuda en god arbetsmiljö, en del av denna påverkas av

lokalernas utformning och placering. Pandemin har också accelererat förväntningarna på flexibla arbetsplatser, i dubbel bemärkelse.

Umeå växer

Umeå kommun har som målsättning att växa med drygt 70 000 invånare till år 2050. Pastoratets församlingar kan räkna med en befolkningsökning på 10–15% fram till 2031. Expansiva områden inom exempelvis Tegs församling och Ålidhems församling väntas däremot öka med 35–45%. Ökningen på Teg utgörs i hög grad av att en ny stadsdel planeras på Ön vars invånare även kommer ha nära till Umeå stadsförsamling. I Ålidhems församling är det framför allt Tomtebo som växer, ett område som ligger relativt nära Kyrkstugan. Dessa nya områden kommer i hög grad att befolkas av barnfamiljer.

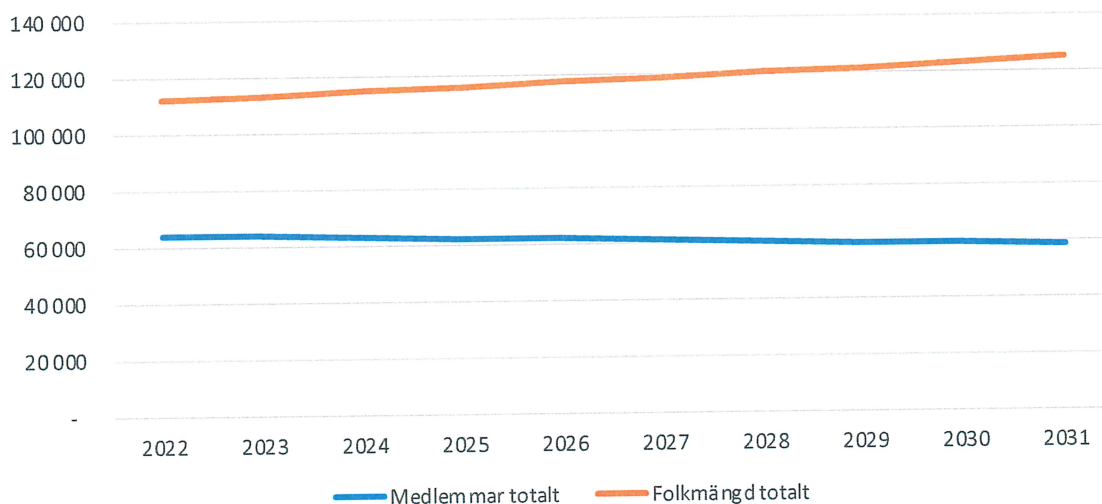
Verksamhetens utveckling samt behov av mark, byggnader och anläggningar

Här sammanfattas nuvarande verksamheter samt eventuella planerade verksamhetsförändringar som bedöms påverka behovet av mark, byggnader och anläggningar under perioden 2022–2031. Faktorer som påverkar verksamhetens utveckling är till exempel medlemsutvecklingen och den ekonomiska utvecklingen.

Medlemsutveckling

Sedan 2015 har andelen tillhöriga sjunkit från 68% till 61%. Trots att Umeå växer väntas medlemsintäkterna minska på tio års sikt.

Folkmängd och medlemsutveckling 2022–2031

Umeå pastorat

För beskrivning av församlingarna och pastoratet, se församlingsinstruktion för Umeå pastorat 2019–2022 och årsredovisning 2020.

Övergripande utmaningar och möjligheter

Pandemin och de begränsande riktlinjerna från Folkhälsomyndigheten har påverkat verksamheten starkt. Under 2020 har många reflekterat kring om det någonsin kommer att bli som det var innan. En yttre omständighet som vänt upp och ner på tillvaron kanske kan bli ett startskott för en bestående förändring? Men vilken förändring? Och varför? Här finns möjlighet till tydligare riktning och prioritering i pastoratet. Församlingsinstruktionen, som lokal-försörjningsplanen delvis tar avstamp ifrån, är brett formulerad med många mål och ambitioner inom en rad olika områden.

Lokalförsörjningsfrågor leder lätt till fokus på att få människor att komma till kyrkans lokaler, att ta del av församlingarnas "erbjudande" på plats. Men det kan också vara värdefullt att fundera på i vilken utsträckning församlingarna kan finnas till för fler genom att initiera relationsbyggande aktiviteter i andra miljöer. Församlingsliv är långt mycket mer än det som sker i pastoratets lokaler och byggnader.

I stort är församlingarna nöjda med lokalerna och försättningsarna som finns. Det finns en del specifika synpunkter vad gäller standard, ljudisolering och liknande men också tankar kring rena utvecklingsmöjligheter som inte behöver vara särskilt kostsamma. Några exempel på större frågor som har dock diskuterats under framtagandet av lokalförsörjningsplanen:

Umeå landsförsamling

Drängbostället ska byggas upp. Därmed finns en möjlighet att tillgängliggöra en större del av Prästgården för verksamhet genom att flytta ut arbetsplatser till nya byggnaden.

Ålidhems församling

Det finns ett behov av att möta befolkningsökningen på Tomtebo med omnejd. Kyrkstugan har, med dess mycket attraktiva placering, potential att möta detta behov genom att förlägga mer verksamhet där.

Det förs diskussioner om möjligheten att tillgängliggöra entrén och framsidan av Ålidhemskyrkan på ett bättre sätt.

Umeå stadsförsamling

Det finns en vilja att utforska möjligheten till samarbete med Hedlundakyrkan om Västerslättkyrkan avyttras.

Ändamålsenligheten för Församlingsgården (Gefion) behöver utredas vidare. Det finns flera vägar att gå – allt från att sälja fastigheten och hyra delar av den till att bygga ut Martasalen i Umeå stads kyrka och förlägga en stor del av verksamheten där.

En process pågår kring framtida omgestaltning av båda sidokoren i Umeå stads kyrka för att skapa en barnhörna i södra koret och förvaringsmöjligheter i norra koret. Ett förslag har också tagits fram kring förvaring av liturgiska kläder på södra läktaren.

Tavelsjö församling

Det efterfrågas en tydligare strategi och eventuell satsning på Länergården som i sådana fall behöver rustas upp

Andra övergripande utmaningar och möjligheter som framkommit och diskuterats är:

Bättre utemiljö

Utemiljöerna har stor potential och är underutnyttjade. Med rätt insats kan de i högre grad bli naturliga mötesplatser och användas till verksamhet för alla åldrar. Det kan handla om lek- och grillplatser, ombonade sittgrupper med mera. Vilket också skulle kunna bidra till att steget in i kyrkan upplevs som kortare.

Renodling av verksamhet

Alla församlingar behöver inte bedriva all sorts verksamhet. För att kunna bedöma konsekvenserna av detta behöver följande frågor tas i beaktande:

- Vilka typer av verksamhet är beroende av närhet? Hur många är beredda att ta sig en bit för att exempelvis få gudstjänst, dreja eller ta del av barnverksamhet? Var går gränsen för vad som upplevs vara för långt bort? För vem?

Här finns goda skäl att tänka till kring möjligheter att åka kollektivt, säkra avstånd för barn att ta sig själva med mera.

Digitala kanaler

Streamade gudstjänster och enskilda video- och telefonsamtal ökar. En del föredrar det fysiska mötet, andra är beroende av det och sannolikt bör verksamheten kunna erbjuda båda alternativen i framtiden.

Flexibla sätt att arbeta

Pandemin har inneburit hemarbete och många medarbetare uttrycker en längtan efter att mötas och interagera fysiskt. När pandemin är över kommer sannolikt många vilja arbeta som vanligt men kanske mer varierat än tidigare. Att arbeta hemifrån en-två dagar i veckan kommer förmodligen vara vanligt bland de som har möjlighet. Detta ger anledning att tänka om kring arbetsplatserna, hur de är utformade och så vidare.

Begravningsverksamheten

För beskrivning av begravningsverksamheten, se www.svenskakyrkan.se/umea/kyrkogard

Övergripande utmaningar och möjligheter

Pandemin har medfört en ökad andel direktkremeringar, en trend som troligtvis kommer fortsätta. Kyrkogårdsförvaltningen är överlag nöjda med lokaler, byggnader och mark. Däremot undersöks möjligheten att flytta kyrkogårdsexpeditionen från Församlingsgården (Gefion) till Norra kyrkogården (Norra), då det är bättre att administrationen finns där krematoriet är. Det finns också resursmässiga fördelar då expeditionen kan hjälpa till med gravvisningar.

- Planering har påbörjats för uppförande av nytt krematorium på Röbbäck som då kommer ersätta nuvarande på Norra.
- Inom en femårsperiod kommer om- och tillbyggnad att genomföras av maskinhallarna på Norra samt på Backen.

- Det finns tankar på att bygga en neutral byggnad för begravningsakter på katastroffältet på Norra för att kunna tillgodose behovet på ett bättre sätt. Ett nytt katastroffält kan då anordnas i Röbbäck där det finns stora ytor.

Det finns idag ingen begränsning av mark för gravsättningar på någon av kyrkogårdarna.

Bestånd av mark, byggnader och anläggningar

Här följer en redogörelse för beståndet av mark, byggnader och anläggningar samt ensammanfattning av de analyser som genomförts inför upprättandet av åtgärdsplanen.

Bruksarean (BRA) är alla våningsplans area och begränsas av de omslutande byggnadsdelarnas insida.

Pastoratets fastighetsbestånd

Umeå pastorat innehar totalt 23 st fastigheter. På fastigheterna finns 78 st byggnadsverk varav 44 st huvudsakligen används i församlingsverksamheten och 34 huvudsakligen i begravningsverksamheten. Totalt omfattar

byggnaderna 25.701 m² BRA fördelat på 20.119 m² BRA inom församlingsverksamheten och 5.582 m² BRA inom begravningsverksamheten. Fastigheterna ägs av Umeå pastorat med undantag för Kyrkstugan vid Nydalasjön som är en byggnad på ofri grund (arrende). Pastoratet äger inte EFS samarbetskyrkor, kyrkan Helena Elisabeth, missionshusen, lokaler på Hagmarksvägen, i Sjöfruskolan eller på campus. Endast en av byggnaderna används i både församlings- och begravningsverksamheten och fördelningen är baserad på vilken verksamhet som huvudsakligen använder byggnaden.

I tabellen på nästa sida är byggnaderna fördelade på församlings- och begravningsverksamhet med bruksarea, energiförbrukning (avser uppvärmda ytor), CO₂-utsläpp, nettokostnad per kvm (kostnader för drift, underhåll och avskrivningar minus hyresintäkter). Alla värden kommer från år 2019.

Byggnader	Ägandeform	Funktion	Area m² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m²	Energianvänd- ning kWh/m²	CO₂- utsläpp ton
Umeå stads kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	1 492	2 194	1 471	226	31,6
Västerslättskyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	1 074	812	756	99	9,5
Ersbodakyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	1 645	1 138	692	149	23,6
Umeå stads församlingsgård	Ägd	Församlingshem	3 682	1 968	534	172	57,8
Ersmarskyrkan	Inhyrd	Kyrka/kapell	705	624	885	75	4,8
Ålidhemskyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	2 686	2 113	787	194	48,1
Nydala kyrkstuga	Ägd	Kyrkstuga	143	191	1 333	141	1,6
Carlskyrkan	Inhyrd	Kyrka/kapell	866	806	930	126	10,5
Mariakyrkan	Ägd	Kyrka/kapell	1 573	1 390	884	150	22,5
Backens kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	902	1 602	1 776	321	20,0
Backens prästgård	Ägd	Församlingshem	672	1 704	2 536	318	10,9
Backens paviljongbyggnad	Ägd	Samlingslokal	262	1 181	4 509	288	7,3
Drängbo	Ägd	Övrigt	-	-	-	-	-
Grisbackakyrkan	Inhyrd	Kyrka/kapell	731	639	874	162	11,4
Kyrkans lägergård Tavelsjö	Ägd	Lägergård	806	366	454	191	12,3
Tegs kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	3 149	2 128	676	159	46,5
Röbäcks kyrka	Ägd	Kyrka/kapell	299	233	779	175	4,3
Böleängskyrkan*	Ägd	Kyrka/kapell	447	399	893	-	-
Kyrkans hus i Yttersjö*	Ägd	Församlingshem	245	220	896	-	-
Helena Elisabeth kyrka	Inhyrd	Kyrka/kapell	124	19	154	-	-
Hagmarksvägen (Sandalen)	Inhyrd	Förskolebyggnad	297	6	22	-	-
Sjöfruskolan	Inhyrd	Skolbyggnad	168	276	1 643	-	-
Campus	Inhyrd	Skolbyggnad	89	88	990	-	-
Innertavle missionshus	Inhyrd	Övrigt	-	31	-	-	-
Övriga missionshus	Inhyrd	Övrigt	-	50	-	-	-
Summa församlingsverksamheten			23 099	21 195	26 422	3 321	334
Summa snitt församlingsverksamheten			962	815	1 057	185	19

*Böleängskyrkan och Kyrkans hus i Yttersjö avyttrades 2020/2021.

Byggnader	Ägandeform	Funktion	Area m² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m²	Energianvänd- ning kWh/m²	CO₂- utsläpp ton
Heliga korset o Trons kapell, Norra kkg	Ägd	Kyrka/kapell	422	177	419	196	8,1
Krematoriet, Norra kkg	Ägd	Krematorium	1 000	2 644	2 644	196	19,2
Ekonomibyggnad inkl varmgarage, Norra kkg	Ägd	Personalbyggnad	550	1 235	2 246	196	10,6
Övriga ouppvärmda byggnader, Norra kkg	Ägd	Förrådsbyggnad	513	0	0	0	0,0
Kapell, Västra kkg	Ägd	Kyrka/kapell	96	1	8	178	1,5
Ekonomibyggnad, Västra kkg	Ägd	Personalbyggnad	86	99	1 156	178	1,4
Hoppets kapell, Backens kkg	Ägd	Kyrka/kapell	605	638	1 055	194	11,5
Ekonomibyggnad inkl varmgarage, Backens kkg	Ägd	Personalbyggnad	674	725	1 075	147	9,7
Övriga ouppvärmda byggnader, Backens kkg	Ägd	Förrådsbyggnad	253	0	0	0	0
Kapell, Tavelsjö kkg	Ägd	Kyrka/kapell	42	2	57	191	0,7
Ekonomibyggnad, Tavelsjö kkg	Ägd	Personalbyggnad	220	309	1 406	191	3,8
Övriga ouppvärmda byggnader, Tavelsjö kkg	Ägd	Förrådsbyggnad	14	0	0	0	0
Kapell, Röbäck kkg	Ägd	Kyrka/kapell	517	405	784	223	10,4
Ekonomibyggnad inkl varmgarage, Röbäck kkg	Ägd	Personalbyggnad	284	530	1 867	223	5,7
Övriga ouppvärmda byggnader, Röbäck kkg	Ägd	Förrådsbyggnad	306	0	0	0	0
Summa begravningsverksamheten			5 582	6 765	12 717	2 113	82,6
Summa snitt begravningsverksamheten			372	615	1 156	192	7,5

Av Umeå pastorats 23 st fastigheter är 14 st församlings- verksamheten och 9 st för begravningsverksamheten. Totalt är markarealen 1.288.235 m² varav 157.254 m² för

församlingsverksamheten och resterande 1.130.981 m² för begravningsverksamheten.

Fastigheter fördelat på församlings- och begravningsverksamhet med areal:

Fastigheter	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kr/m ²
Umeå 6:4 (Umeå stads kyrka)	Ägd	Kyrktomt	8 901	166	19
Näckrosen 5 (Västerslättkyrkan)	Ägd	Kyrktomt	2 172	59	27
Prästosten 43 (Ersbodakyrkan)	Ägd	Kyrktomt	2 780	153	55
Gefion 9 (Umeå stads församlingsgård)	Ägd	Församlingshem	2 497	93	37
Ersmark 11:12 (Ersmarkskyrkan)	Inhyrd	Kyrktomt	5 996	-	-
Sofiehem 4:5 (Ålidhemskyrkan)	Ägd	Kyrktomt	15 156	229	15
Nydala 1:52 (Nydala kyrkstuga)	Inarrenderad	Kyrkstuga	1 500	1	-
Gnejsen 99 (Carlskyrkan)	Inhyrd	Kyrktomt	2 836	-	-
Skogsmusen 1 (Mariakyrkan)	Ägd	Kyrktomt	2 975	103	35
Backen 7:12 (Backens kyrka)	Ägd	Kyrktomt	10 274	0	0
Kyrkoherden 13 (Backens prästgård)	Ägd	Församlingshem	12 772	173	14
Eken 13 (Grisbackakyrkan)	Inhyrd	Kyrktomt	1 428	-	-
Tavelsjö 7:4 (Tavelsjö kyrka / Tavelsjö församlingsgård)	Ägd	Kyrktomt	6 978	147	21
Tavelsjö 18:18 (Kyrkans lägergård Tavelsjö)	Ägd	Lägergård	78 840	143	2
Lantbon 13 (Tegs kyrka)	Ägd	Kyrktomt	7 943	140	18
Röbäck 27:10 (Röbäcks kyrka)	Ägd	Kyrktomt	1 335	64	48
Fröhuset 88 (Böleängskyrkan)*	Ägd	Kyrktomt	883	2	3
Yttersjö 1:66 (Kyrkans hus i Yttersjö)*	Ägd	Församlingshem	2 399	13	5
Summa församlingsverksamheten			167 665	1 486	299
Summa snitt församlingsverksamheten			9 315	106	9

*Böleängskyrkan och Kyrkans hus i Yttersjö avyttrades 2020/2021.

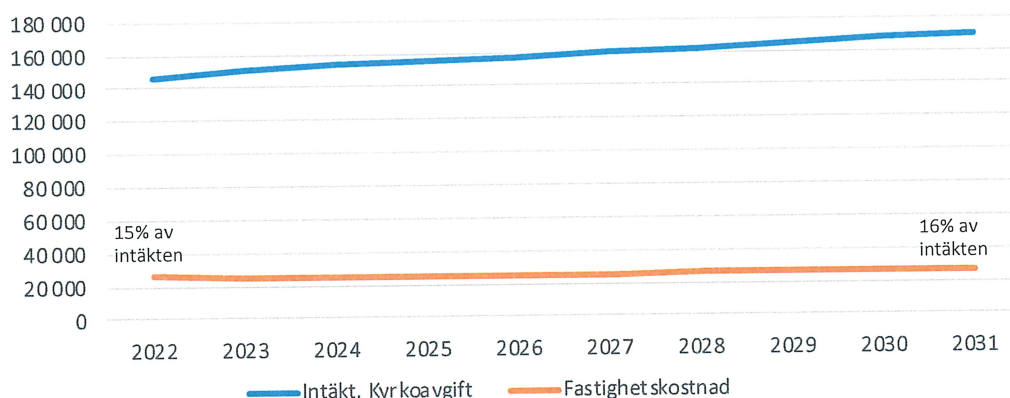
Fastigheter	Ägandeform	Funktion	Area m ² BRA	Fastighets- kostnad tkr	Fastighets- kostnad kr/m ²
Stadsliden 3:34 (Norra kyrkogården)	Ägd	Begravningsplats	168 392	1 630	10
Umeå 5:14 (Västra kyrkogården)	Ägd	Begravningsplats	10 923	392	36
Backen 7:2 (Backens kyrkogård)	Ägd	Begravningsplats	325 614	3 557	11
Backen 7:31 (Backens kyrkogård)	Ägd	Övrigt	1 680	0	0
Backen 7:31 (Backens kyrkogård)	Ägd	Vatten	19 320	0	0
Tavelsjö 8:15 (Tavelsjö kyrkogård)	Ägd	Begravningsplats	18 690	400	21
Tavelsjö 5:30 (Tavelsjö kyrkogård)	Ägd	Övrigt	1 291	0	0
Tavelsjö 7:27 (Tavelsjö gamla kyrkogård)	Ägd	Begravningsplats	2 923	0	0
Tavelsjö 8:16 (Tavelsjö kyrkogård)	Ägd	Övrigt	1 050	0	0
Röbäck 8:23 (Röbäcks kyrkogård)	Ägd	Begravningsplats	600 418	486	1
Summa begravningsverksamheten			1 150 301	6 465	79
Summa snitt begravningsverksamheten			115 030	1 293	16

U

Fastighetskostnader i förhållande till förväntad intäkt

Enligt prognos kommer fastighetskostnaderna att öka med 1% i förhållande till intäkterna från kyrkoavgiften, på tio års sikt.

Församlingsverksamhetens fastighetskostnad i relation till förväntad intäkt

Nyttjande

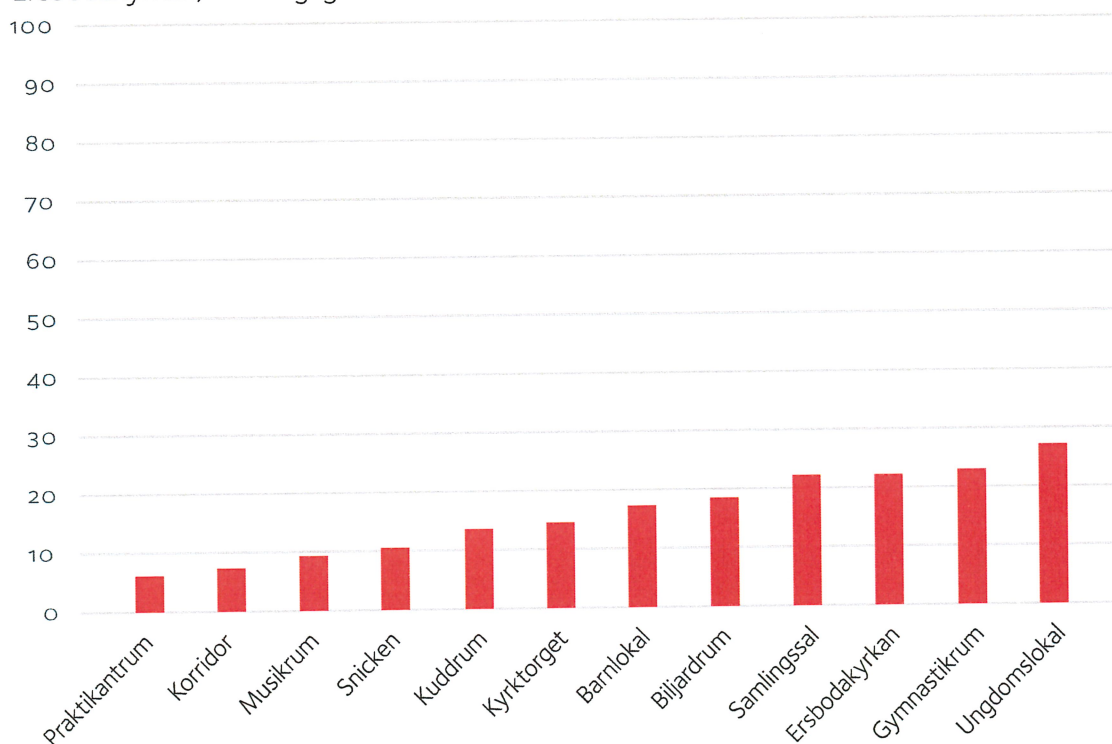
Nyttjandet som redovisas i nedanstående diagram baseras på bokningar i pastoratets bokningssystem Aveny. Bokningsgraden innefattar interna och externa bokningar, förberedelseid m.m. och siffrorna som avser verksamhet är sannolikt högre än det faktiska nyttjandet. Siffrorna visar heller inte om en bokning faktiskt har genomförts

och ska därför betraktas som en ungefärlig uppskattning av nyttjandet.

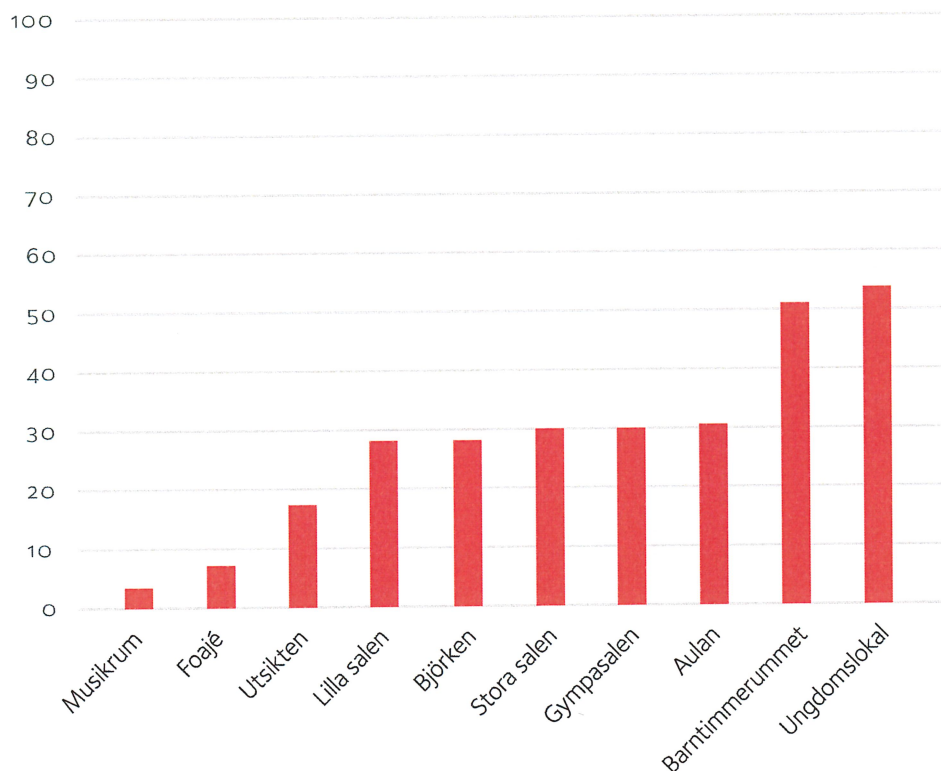
Bokningsgraden är beräknad utifrån en schablon om 12 bokningsbara timmar per dag (08.00–20.00) 365 dagar per år om ej annat anges.

Umeå stadsförsamling

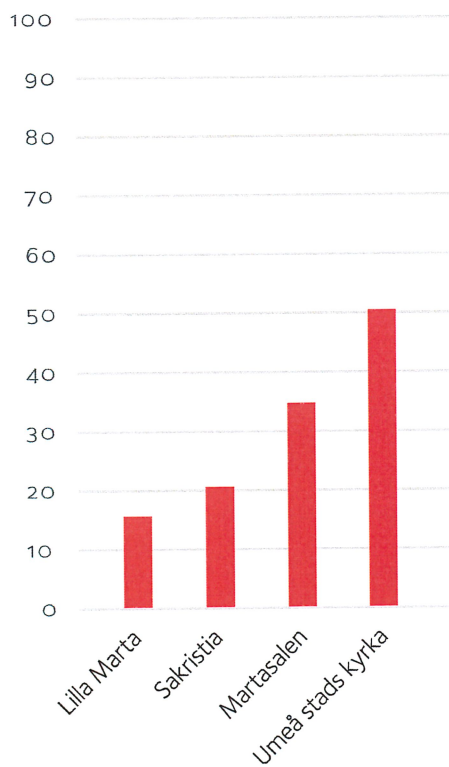
Ersbodakyrkan, bokningsgrad %

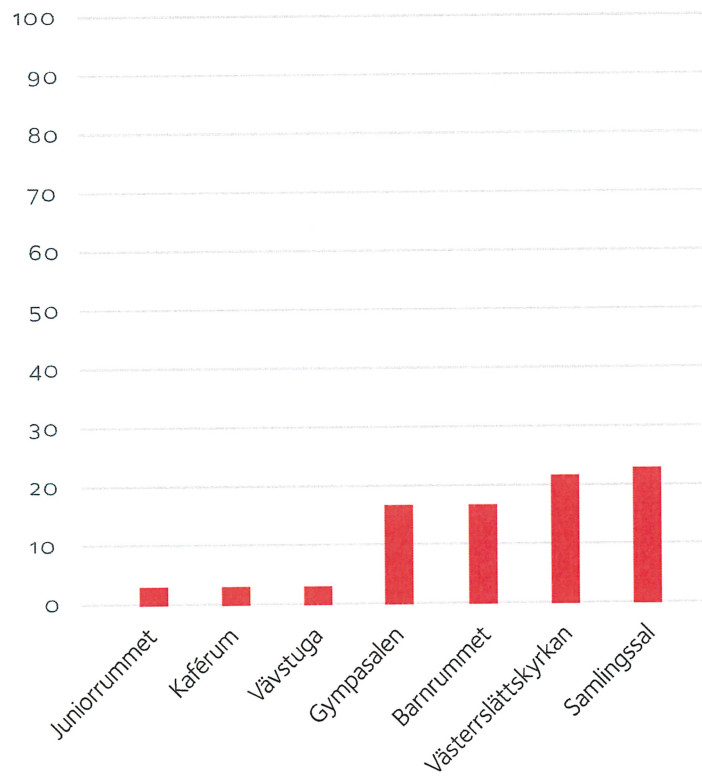
Församlingsgården, öst på stan, bokningsgrad %

Umeå stads kyrka, bokningsgrad %

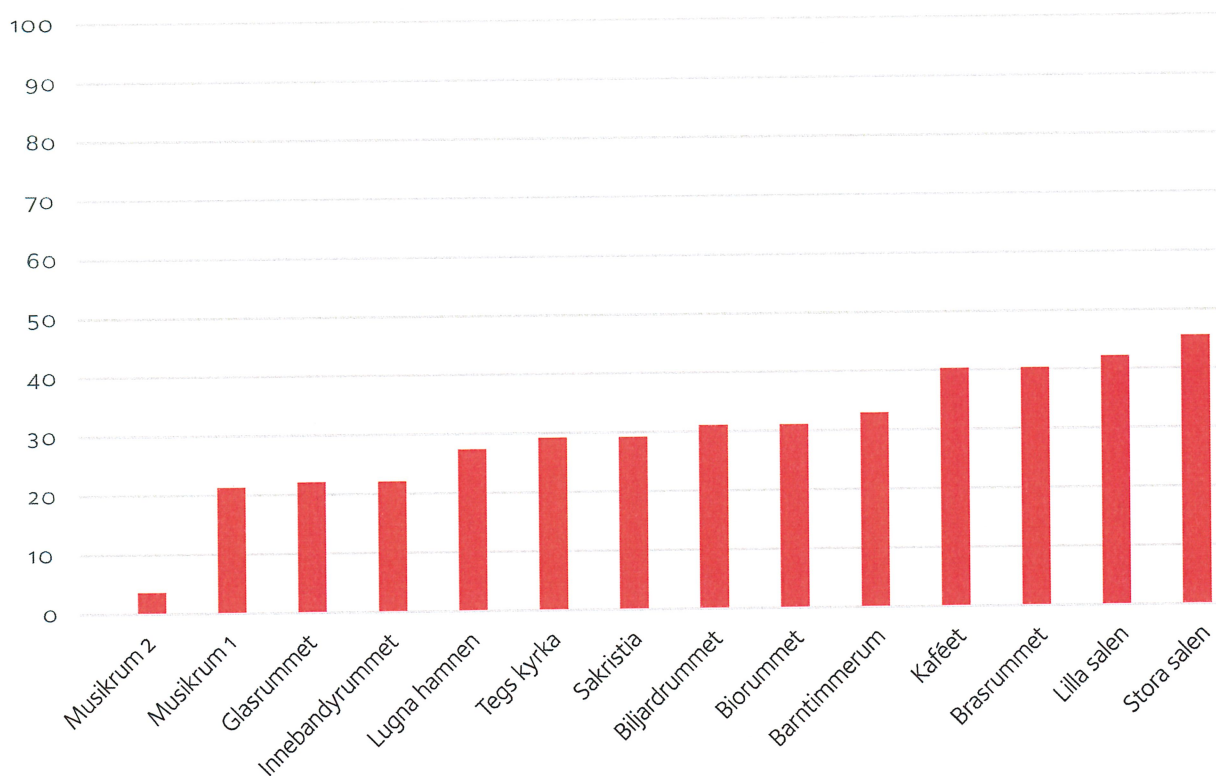

Västerslättskyrkan, bokningsgrad %

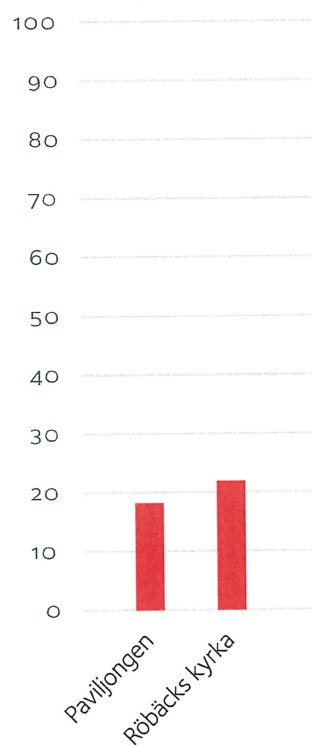

Tegs församling

Tegs kyrka, bokningsgrad %

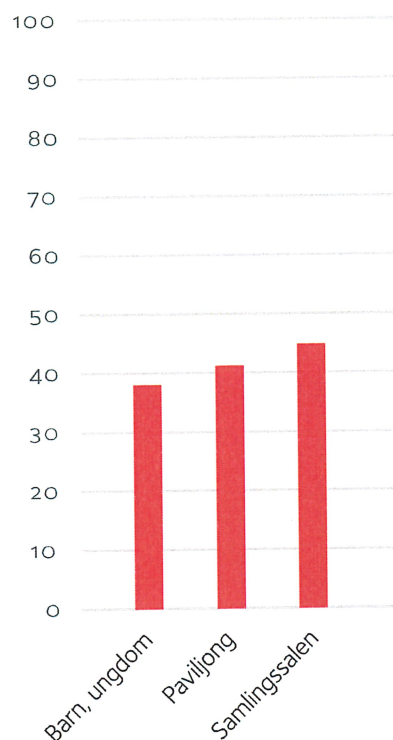

Röbäcks kyrka, bokningsgrad %

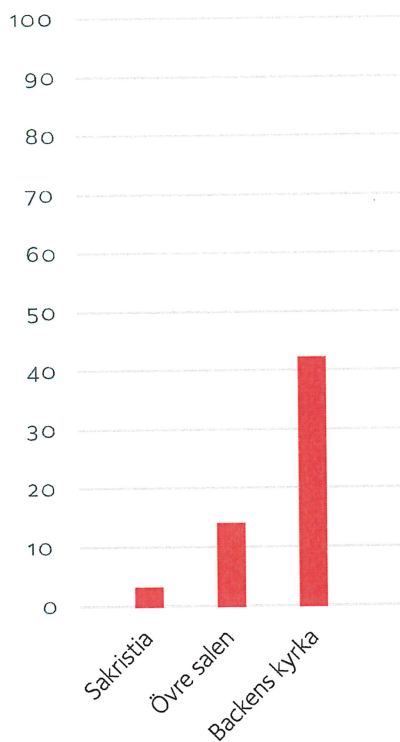

Umeå landsförsamling

Prästgården, bokningsgrad %

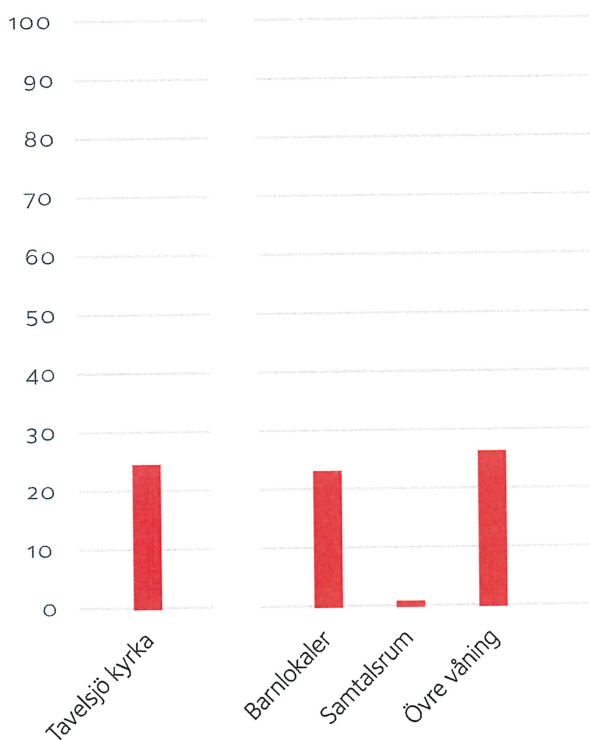

Backens kyrka, bokningsgrad %

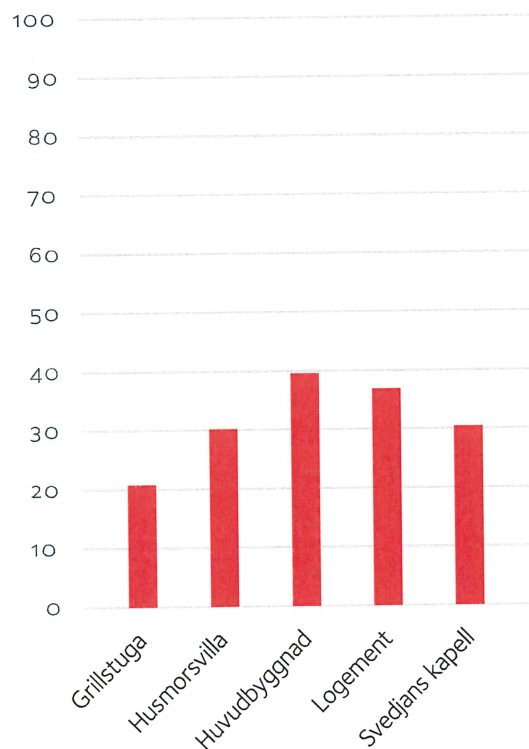

Tavelsjö församling

Tavelsjö kyrka, församlingsgård, bokningsgrad %

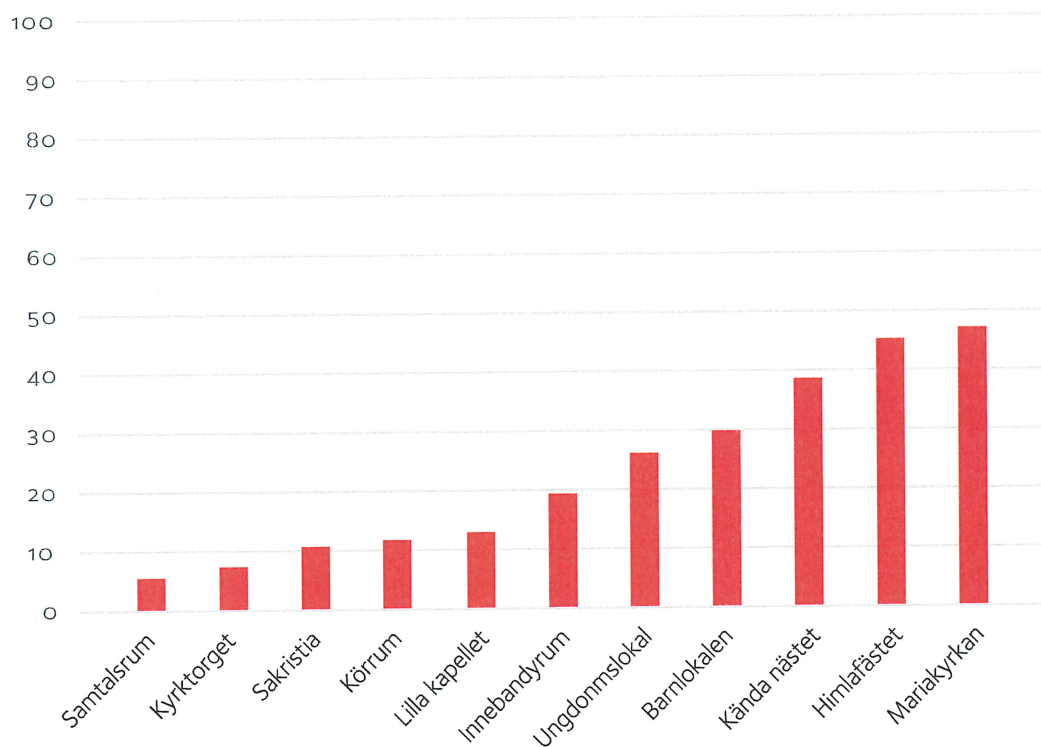
Tavelsjö lägergård, Svedjans kapell, bokningsgrad %

Beräknat på 24 bokningsbara timmar per dygn då lägergården och kapellet ofta bokas dygnsvis.

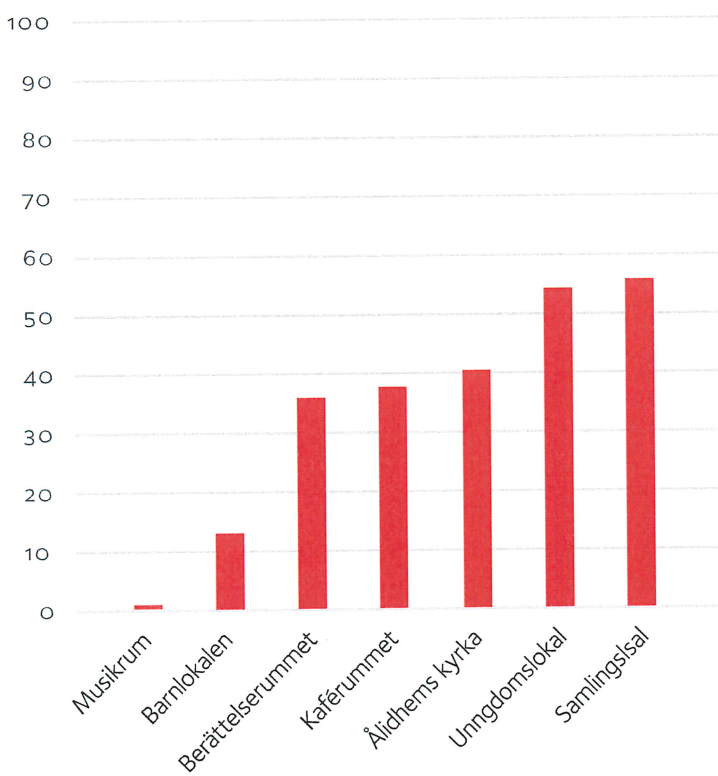
Umeå Maria församling

Mariakyrkan, bokningsgrad %

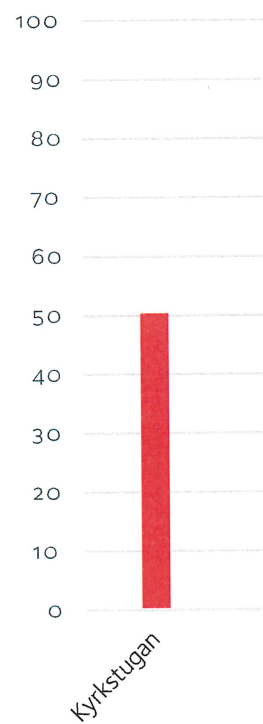

Ålindhems församling

Ålindhems kyrkan, bokningsgrad %

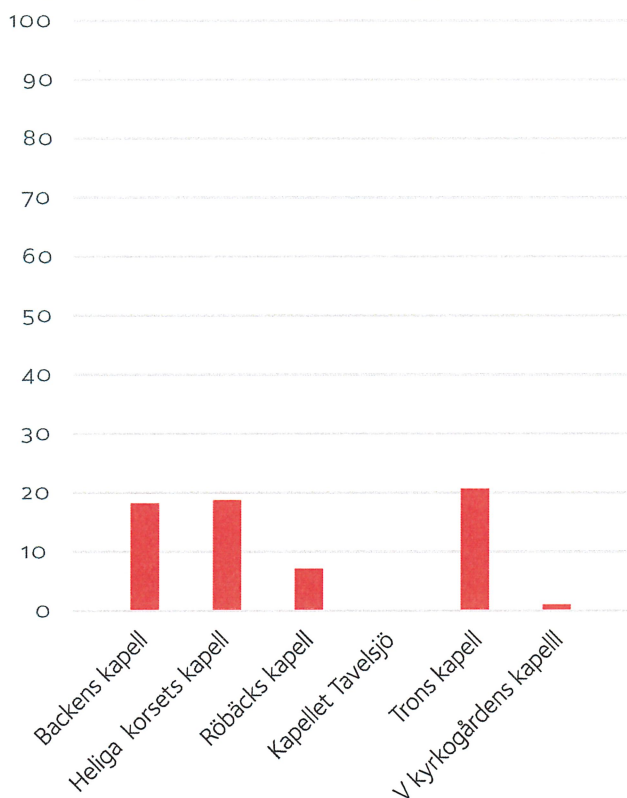

Kyrkstugan, bokningsgrad %

Beräknad på perioden juni-augusti.

Begravningsverksamhet, bokningsgrad %

Bokningsgrad baserad på sex bokningsbara timmar fem dagar i veckan.

Analys nyttjandegrad

Umeå pastorat har tillräckligt stora lokaler för att rymma verksamhetens behov idag och på tio års sikt. Bokningssunderlaget i Aveny visar på en överkapacitet, vilket i sig inte behöver vara ett underbetyg till verksamheterna. Att kyrkorumen inte bokas mer på sina håll kan exempelvis vara helt i sin ordning utifrån rummets betydelse för tystnad och stillhet.

Bokningsgraden, liksom vilka lokaler som är bokningsbara och därför redovisas, varierar både mellan olika församlingar, fastigheter och dag i veckan som avses. Det bokas 2,66 aktiviteter per dag och byggnad i snitt och en verksamhetsbokning är i genomsnitt 2,72 timmar lång. Överlag bokas kyrkorna och kyrkorumen mer på helgerna än på veckodagarna. Övriga församlingslokaler har generellt fler aktiviteter bokade på veckodagarna än på helgerna. Ett exempel är Församlingsgården i Umeå stadsförsamling som halverar (interna bokningar exkluderade) bokningsgraden under helgerna jämfört med veckodagarna, trots dess centrala läge. Det är tydligt att helgbokningarna generellt domineras av kyrkliga handlingar och veckodagarna av annan typ av verksamhet.

Ett sätt att nyttja överkapaciteten och öka intäkterna skulle kunna vara att arbeta mer med uthyrning. Då bör man beakta vilken påverkan det har på verksamheten, både vad gäller resursåtgång och fokus på den grundläggande uppgiften.

Ändamålsenlighet

Ändamålsenliga lokaler är en viktig del i att kunna bedriva en bra verksamhet. Fastighetsförvaltningen har gjort en

överskådlig bedömning av byggnadernas ändamålsenlighet utifrån fyra parametrar:

Ändamålsenlighet

Lokalernas utformning och anpassning utifrån vilken verksamhet som ska bedrivas. Finns det rätt utrustning i lokalen? Är ytorna tillräckligt stora? Är det rätt typ av ytskikt?

Tillgänglighet

Lokalernas tillgänglighet för medarbetare och besökare. Finns det bra entréer? Är dörrbredderna rätt? Finns det rullstols-wc? Hjälpmedelsförråd?

Inomhusklimat

Lokalernas inomhusklimat (inkl. ljus och ljud). Är ventilationen tillräckligt god? Är temperaturen god? Behöver verksamheten kunna justera temperatur eller forcer ventilation, går det? Är det rätt belysning? Är väggarna ljudisolerade efter behov?

Flexibilitet

Lokalernas möjlighet till omställningsbarhet mellan aktiviteter. Behövs och finns det möjlighet att anpassa lokalen efter varje aktivitet? Flyttbara möbler? Skjutbara väggar? Varje aspekt har bedömts enligt en graderingsskala med fyra steg:

- (1) Mycket dåligt
- (2) Dåligt
- (3) Godkänt
- (4) Mycket bra

FÖRSAMLINGSVERKSAMHET

Byggnad	Ägandeform	Byggnadens ändamåls- enlighet	Byggnadens tillgänglighet	Byggnadens inneklimat, ljus och ljud	Byggnadens flexibilitet	Medel
Umeå stads kyrka	Ägd	3	2	3	1	2,3
Västerslättskyrkan	Ägd	2	2	2	3	2,3
Ersbodakyrkan	Ägd	3	3	3	2	2,8
Umeå stads församlingsgård	Ägd	3	3	4	2	3,0
Ersmarskyrkan	Inhyrd	3	2	3	2	2,5
Ålidhemskyrkan	Ägd	4	3	3	3	3,3
Nydala kyrkstuga	Ägd	3	1	2	2	2,0
Carlskyrkan	Inhyrd	3	3	3	2	2,8
Mariakyrkan	Ägd	4	3	3	3	3,3
Backens kyrka	Ägd	3	2	3	1	2,3
Backens Prästgård	Ägd	2	3	3	3	2,8
Backens Paviljongbyggnad	Ägd	4	4	3	3	3,5
Grisbackakyrkan	Inhyrd	3	2	3	2	2,5
Tavelsjö kyrka	Ägd	3	2	3	2	2,5
Tavelsjö församlingsgård	Ägd	2	1	3	2	2,0
Kyrkans lägergård huvudbygg	Ägd	3	2	1	2	2,0
Kyrkans lägergård kapell	Ägd	4	3	2	2	2,8
Kyrkans lägergård logement	Ägd	3	1	2	1	1,8
Kyrkans lägergård husmors	Ägd	2	2	2	2	2,0
Tegs kyrka	Ägd	3	2	3	2	2,5
Röbäcks kyrka	Ägd	2	1	2	2	1,8
Böleängskyrkan*	Ägd	2	3	2	2	2,3
Kyrkans hus i Yttersjö*	Ägd	2	2	3	2	2,3
Helena Elisabeth kyrka	Inhyrd	3	2	2	2	2,3
Hagmarksvägen (förskola)	Inhyrd	3	3	3	2	2,8
Sjöfruskolan	Inhyrd	3	3	3	2	2,8
Campus	Inhyrd	3	3	3	2	2,8
Innertavle missionshus	Inhyrd	3	2	2	2	2,3
Övriga missionshus	Inhyrd	3	3	3	3	3,0

*Böleängskyrkan och Kyrkans hus i Yttersjö avyttrades 2020/2021.

BEGRAVNINGSVERKSAMHET

Byggnadsverk	Ägandeform	Byggnadens ändamåls- enlighet	Byggnadens tillgängligh	Byggnadens inneklimat, ljus och ljud	Byggnadens flexibilitet	Medel
Norra kkg kapell	Ägd	4	3	3	2	3,0
Norra kkg krematorie	Ägd	3	1	3	2	2,3
Norra kkg personalbyggnad	Ägd	3	2	3	2	2,5
Västra kkg kapell	Ägd	2	1	2	1	1,5
Västra kkg personalbyggnad	Ägd	3	2	2	2	2,3
Backens kkg kapell	Ägd	3	3	2	2	2,5
Backens kkg personalbyggnad	Ägd	3	2	3	2	2,5
Tavelsjö kkg kapell	Ägd	2	1	3	1	1,8
Tavelsjö kkg personalbyggnad	Ägd	3	2	3	2	2,5
Röbäck kkg kapell	Ägd	3	3	3	2	2,8
Röbäck kkg personalbyggnad	Ägd	3	3	3	3	3,0

Kulturarv och kyrkobyggnader

Umeå pastorat äger och förvaltar fem kyrkor och fyra kyrkogårdar som är skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950) 4 kap. 2 §:

- Umeå stads kyrka
- Backens kyrka
- Ålidhemskyrkan
- Mariakyrkan
- Tegs kyrka
- Kyrkogårdarna Backens kyrkogård, Norra kyrkogården samt Taveljö nya och gamla kyrkogård.

Skyddet ställer höga krav på vård och bevarande. Möjlighet finns att söka kyrkoantikvarisk ersättning för de fem ovanstående byggnaderna via Luleå stift.

Mer information om vad som är viktigt att tänka på i förvaltning och användning av ovanstående kyrkor och miljöer finns på lanstyrelsen.se/vasterbotten under Kultur-historiska värdebeskrivningar av länets kyrkomiljöer.

Åtgärdsplan och konsekvensbeskrivning

1. Riktlinje för lokalförsörjningsplanering

Ett behov av tydligare styrning har identifierats vilket resulterat i en ny riktlinje. Riktlinjen ska kunna vara till hjälp vid större framtida vägval men också för den dagliga verksamheten.

- Umeå pastorat ska sträva efter att renodla nyttjandet av fastighetsbeståndet med fokus på församlingarna grundläggande uppgift.

Konsekvensbeskrivning

Renodling med fokus på församlingarnas grundläggande uppgift gör det lättare för pastoratet att fokusera på kärnverksamhet och att i vissa fall, välja bort sådant som tar för mycket tid och administrativa resurser utan att ingå i kyrkans huvudsakliga uppdrag.

2. Energieffektivisering

Umeå pastorat ska senast år 2030 ha sänkt energiförbrukning i sina fastigheter med 20 procent per kvadratmeter. Det är ett sätt att förvalta pastoratets fastighetsbestånd på ett mer ansvarsfullt sätt, vårda skapelsen och samtidigt spara pengar.

Exempel på övergripande insatser för att nå målet:

• Energioptimering

Avsätta mer tid och resurser för att styra temperaturer och drifttider för ventilation- och värmesystem kopplat till när människor befinner sig i lokalerna.

• Underhåll i lokaler

El: Byte av belysning till LED-teknik och närvarostyrning samt smarta motorvärmare.

Vatten: Snålspolande kranar och toaletter.

Värme: Injusteringar av radiatorsystem, tilläggsisolering av kallvindar och tätade fönster.

• Investeringsinsatser

Färdigställa övergång till digitala fjärrstyrda system för ventilation, värme och belysning.

Konsekvensbeskrivning

Energibesparingen kommer innebära en större variation av temperatur i fastigheterna beroende på beläggning och tid på dygnet. I praktiken kan lokalerna upplevas lite mindre komfortabla under olika perioder. För att nå målet om 20% energibesparing behövs även insatser och ökad medvetenhet på individnivå. Här har verksamheterna en stor möjlighet att påverka i allt från hur mycket vatten som används till i vilken grad verksamhet förläggs utomhus.

Sammanfattning av barnkonsekvensanalys

Kyrkoordningen anger att i kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. Med barn avses, enligt barnkonventionen, barn och ungdomar mellan 0 och 18 år.

Både i församlings- och begravningsverksamheten möter Svenska kyrkan varje vecka många barn i olika åldrar.

Pastoratets samrådsgrupp för barnkonsekvensanalys har fungerat som företrädare för barn. Här följer ett sammanfattande urval av frågeställningar och synpunkter i analysen:

- Att tydliggöra kyrkans grundläggande uppgift är positivt för barn, men det är viktigt att problematisera var gränsen går för att låna ut lokalerna. Många barn har exempelvis haft kalas i kyrkans lokaler, eftersom de annars inte skulle haft råd.
- Barn har lägre kroppstemperatur än vuxna, det är viktigt att ta hänsyn till i arbetet med energioptimeringen.
- Skyddade kyrkobyggnader, begravningsplatser och kyrkotomter ska vårdas så att deras kulturhistoriska värden inte minskar och deras utseende och karaktär inte förvanskas. Begränsar det barnens möjligheter att vara barn och om så är fallet, hur säkerställer vi att det finns alternativa lokaler som är ändamålsenliga?
- Barn behöver tillgång till fysiska mötesplatser. Tillgång till dator och mobiltelefon är dessutom en klass- och åldersfråga.
- Den förväntade befolkningsökningen innefattar även barn, hur möter vi detta på bästa sätt?
- Geografisk närhet till kyrkans lokaler är särskilt viktigt för barn. Om fastighetsbeståndet minskar i framtiden behöver hänsyn tas till tillgänglighet, möjlighet till kollektiva färdmedel m.m.
- Att vara närvarande på andras arenor är viktigt men förutsättningarna är begränsade. På skolorna får vi vara viktiga vuxna men vi får inte be eller fira andakt.
- Inkludera församlingspedagoger och barn i förändringsarbetet med exempelvis utemiljöer som har en stor potential att bli till mötesplatser för människor i alla åldrar.

Barnkonsekvensanalysen finns i sin helhet som bilaga till lokalförsörjningsplanen.